

Lov na znanje

UP.02.1.2.01.0068

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda

PROJEKTNI KONZORCIJ

Nositelj: Lovačka
udruga Benkovac

Partner: Agencija za
ruralni razvoj Zadarske
županije AGRRA

Fazan, Gnijetao (*Phasianus colchicus*)

Fazan, gnijetao (*Phasianus colchicus*)

Rasprostranjenost

- Najpoznatiji i daleko najzastupljeniji predstavnik poljskih koka naših krajeva
- Nije hrvatska autohtona vrsta
- Iako je već dugi niz godina rasprostranjen po gotovo čitavom europskom kontinentu, a u nekim zemljama (Grčka, Italija) poznat već dvadesetak stoljeća, fazan korijene svog porijekla vuče iz Azije
- Prapostojbina fazana je područje između Kavkaza, Crnog mora i Kaspijskog jezera, oko rijeke Fazis (Phasis) po kojoj je i izvedeno latinsko ime ove ptice (Phasianus)
- Na zapad se počeo širiti negdje tijekom 5. stoljeća prije naše ere
- Prema povijesnoj predaji fazan je u Grčku stigao brodom "Argo", istim onim kojim su mitološki moreplovci Argonauti krenuli u potragu za zlatnim runom

LOV NA ZNANJE

Fazan, gnijetao (*Phasianus colchicus*)

Rasprostranjenost

- Fazan je vrsta s velikim brojem morfološki različitih podvrsta (do sada je opisano preko 30 podvrsta fazana) koja obitava u Europi već vrlo dugo vremena
- U Hrvatsku je fazan po prvi puta stigao početkom 19. stoljeća kao uzgojna i ukrasna ptica, a prvi pisani trag o danas našoj najrasprostranjenijoj poljskoj koki datira iz 1870. godine

Fazan, gnijetao (*Phasianus colchicus*)

Rasprostranjenost

- Kao klasičan predstavnik poljskih koka fazan preferira nizinska staništa pa se najčešće zadržava na predjelima do 500 metara nadmorske visine, u područjima s izraženim osobitostima kontinentalne klime
- U Hrvatskoj trenutačno najviše fazana ima uz velike vodene tokove Podravine, Međimurja i Slavonije, a najveće fazansko lovište nalazi se u Zelendvoru pokraj Varaždina
- Zbog svoje izuzetne prilagodljivosti i stalnog unošenja novih genotipskih oblika, u našim krajevima danas obitava čitav niz fazanskih podvrsta, a najvažnije su:
 1. obični fazan - koji ima pernate uške, no nema bijele ogrlice na vratu
 2. kineski fazan - ima pernate uške i bijelu ogrlicu na vratu
 3. mongolski fazan - nema pernate uške, a oko vrata ima bijelu ogrlicu

Fazan, gnijetao (*Phasianus colchicus*)

Rasprostranjenost

- U otvorenim lovištima najčešće se pojavljuju spomenute tri podvrste, no u terenskim uvjetima često je vrlo teško točno utvrditi kojoj podvrsti promatrana jedinka pripada
- Po ljepoti svog perja poznati su još kraljevski, dijamantni i zlatni fazan, a kao tamna, zeleno-crna varijanta pojavljuje se takozvani 'kovni fazan'

Fazan, gnijetao (*Phasianus colchicus*)

Izgled i građa tijela

- Kod svih fazanskih podvrsta postoji jasna razlika između spolova (spolni dimorfizam) tako da je mužjak krupniji, prekriven perjem prekrasnih boja, dok se ženka odlikuje manje lijepim perjem uglavnom smeđe-sivih nijansi, pogodnih za uspješno prikrivanje u prirodi
- Mužjak (pjevac) je dugačak do 60 cm, a rep mu može narasti još toliko, raspon krila odrasle muške jedinke je oko 75 cm, a masa mu se kreće između 1,2 i 1,6 kg
- Ženka je manja od mužjaka, naraste u dužinu do 50- tak centimetara, rep joj je dugačak oko 30 cm, a prosječna masa odraslih koka iznosi oko 900 grama

Fazan, gnijetao (*Phasianus colchicus*)

Izgled i građa tijela

- Uz jasno razlikovanje spolova po boji i veličini tijela, mužjaka razlikujemo od ženke i po izgledu donjeg dijela nogu, odnosno po tzv. petom prstu (ostruzi) koji izrasta na stražnjoj strani donje polovine nogu u mužjaka
- Po obliku i izgledu ostruge moguće je procijeniti starost fazanskih mužjaka (dulje i šiljatije ostruge nalazimo u starijih mužjaka), a dob ženki određujemo ispitivanjem mekoće i savitljivosti donjeg kljuna, od sredine prema korijenu (u mlađih jedinki kljun je savitljiviji)

Fazan, gnijetao (*Phasianus colchicus*)

Način života

- Fazani se većinu svog života zadržavaju u poljskim staništima koja se izmjenjuju s šumarcima, šikarama i branjevinama
- Imaju značajne potrebe za vodom, često se drže uz rijeke, rječice i potoke
- Zbog vrlo dobro razvijenih osjetila vida i sluha fazan je ptica čija je aktivnost usko povezana s dnevnim svjetlošću, iz razloga što se u potrazi za hranom koristi prvenstveno čulom vida
- Fazani su izrazito dnevno aktivne životinje, čija je najveća aktivnost zabilježena u ranim priepodnevnim te kasnim poslijepodnevnim satima

Fazan, gnijetao (*Phasianus colchicus*)

Način života

- Kad je sunce oko podneva u zenitu fazani obično odmaraju u kakvom šumarku, ponekad se prpošeći u pijesku ili drijemajući
- Noćni odmor odrasli fazani provode spavajući na granama drveća, dok mladi fazani spavaju na zemlji
- Fazani nisu u potpunosti vjerni svom životnom području, već često lutaju na širem prostoru tražeći što bolje stanišne uvjete

Fazan, gnijetao (*Phasianus colchicus*)

Način života

- Često se na manjem području zadržava više fazana zajedno, početkom jeseni skupljaju se mužjaci (3-4) i ženke (10-30) u jata koja nisu strogo ograničena, a u rano proljeće pred sezonu parenja jata se rasformiraju te započinju pripreme za parenje i borbe mužjaka za teritorij

Fazan, gnijetao (*Phasianus colchicus*)

Ishrana

- U prehrambenim navikama fazan iskazuje sezonske osobitosti prehrane, no u principu možemo reći da konzumira hranu bilnog i životinjskog podrijetla te da količinski odnos spomenutih komponenti tijekom godine u odraslih jedinki varira u zavisnosti od godišnjeg doba
- Dnevne potrebe za hranom odraslih fazana iznose 70 do 90 grama, a u spomenutoj količini hrana životinjskog podrijetla težinski čini 25 %, hrana bilnog podrijetla 64 %, a ostatak od 11 % otpada na kamenčiće i pijesak
- Iskazujući godišnju potrošnju hrane po jedinki možemo reći da jedan fazan u prosjeku godišnje pojede od 7,1 do 9,1 kg hrane životinjskog podrijetla; 3,3 do 4,2 kg sjemenki šumskog drveća; 3,5 do 4,6 kg sjemenki i gomolja različitih poljoprivrednih kultura; 2,6 do 3,4 kg sjemenja korova i šumskog žbunja te 9,0 do 11,5 kg vegetativnih dijelova raznih biljaka

Fazan, gnijetao (*Phasianus colchicus*)

Ishrana

- Svojim načinom ishrane fazan pričinjava određene štete na poljoprivrednim kulturama, prvenstveno na kukuruzu i pšenici poslije sjetve, te eventualno na povrću i vinogradima prilikom dugotrajne suše, no isto tako ostvaruje i određene koristi
- Korisnost fazana potvrđuje činjenica da odrasli fazan godišnje uništi 4,6 kg štetočina (sitni insekti, gusjenice, jajašca i larve različitih nametnika) i oko 3,5 kg sjemena korovskog bilja

Fazan, gnijetao (*Phasianus colchicus*)

Razmnožavanje

- U prirodi odnos spolova varira i općenito se smatra da je fazan višeženac (poligamna vrsta) tako da jedan mužjak oplodi više ženki (najčešće četiri)
- U slučajevima kontroliranog uzgoja fazana omjer spolova se mijenja, pa tada jedan mužjak najčešće oplođuje do šest ženki
- U lovištima optimalni odnos spolova je jedan mužjak naprema četiri ženke, jer u tom slučaju mužjaci ne ometaju ženke pri nesenju jaja (u mužjaka spolni nagon traje znatno duže nego kod ženki)

Fazan, gnijetao (*Phasianus colchicus*)

Razmnožavanje

- Spolnu zrelost i pijevci i kokice dostižu krajem prve godine života, a sezona parenja započinje u rano proljeće, sredinom mjeseca ožujka te traje nekoliko tjedana
- U prirodnim uvjetima u spomenuto vrijeme fazan se specifično glasa i izvodi svadbeni ples, tijekom kojeg poskakuje i lamaće krilima pokušavajući na taj način privući ženke i otjerati ostale konkurente

Fazan, gnijetao (*Phasianus colchicus*)

Razmnožavanje

- Nisu rijetke ni borbe mužjaka za ženku, a poznato je da su fazanski mužjaci loši roditelji, koji ne sudjeluju u gradnji gnijezda, ne pomažu pilićima pri valjenju, niti se brinu o potomstvu nakon što podmladak prokljuca ljusku jaja i započne samostalni život

Europska unija
"Zajedno do fondova EU"

Fazan, gnijetao (*Phasianus colchicus*)

Razmnožavanje

- Oplođene ženke tijekom mjeseca travnja snesu u prosjeku od 10 do 18 jaja na kojima sjede 23 do 24 dana
- Koke prave gnijezdo na zemlji, s tim da stare i mlade ženke nesu manji broj jaja, dok najbolju nesivost iskazuju srednje dobne ženke
- Ako prvo leglo propadne ili bude uništeno od predatora fazanske koke naprave novo gnijezdo, no u njemu je uvijek značajno manji broj jaja, maksimalno do osam komada
- Prvi pilići pojavljuju se u prirodi obično krajem svibnja i početkom lipnja
- Fazanski pilići su potrkusci - opernaćeni su i vide, tako da se vrlo brzo nakon valjenja počinju sami kretati
- Prvi pokušaji polijetanja zabilježeni su krajem prvog tjedna života, a mladi fazani normalno lete sa sedam tjedana starosti
- O majčinskoj brizi ovise do desetog tjedna života, a nakon toga se postupno osamostaljuju

Fazan, gnijetao (*Phasianus colchicus*)

Neprijatelji i bolesti

- Od čimbenika koji ne spadaju u biotske faktore fazani najviše stradaju od nepovoljnih vremenskih uvjeta, naročito u prvim tjednima života
- Niske temperature i jake kiše, u uvjetima visoke vlažnosti zraka mogu desetkovati broj mladih fazana u prvim tjednima njihova života
- Od prirodnih neprijatelja fazani su najviše izloženi stradavanju od lisice, kune zlatice i bjelice, tvora, jastrebova, kobaca te nešto rjeđe sivog sokola
- Fazanska jaja uništavaju ptice iz porodice vrana, kao i tvor, jazavac, tekunica, štakor, jež te zmije

LOV NA ZNANJE

Fazan, gnijetao (*Phasianus colchicus*)

Neprijatelji i bolesti

- Bolesti fazanske divljači možemo razvrstati u dvije velike skupine, odnosno u zarazna i parazitarna oboljenja
- Od zaraznih bolesti fazani u prirodi rijetko ugibaju, no u uvjetima intenzivne proizvodnje najčešće se od bakterijskih oboljenja javljaju klostridioza, streptokokoza, kolibaciloza i salmoneloza, a od virusnih oboljenja bolest mramoraste slezene
- Od parazitarnih oboljenja u fazana se najčešće javlja singamoza, a znatno rjeđe toksoplazmoza
- U uvjetima intenzivnog uzgoja još se javljaju kronična respiratorna bolest, kokcidioza i klamidioza

Europska unija
"Zajedno do fondova EU"

Fazan, gnijetao (*Phasianus colchicus*)

Neprijatelji i bolesti

- Da bi štete od ove divljači bile što manje možemo si pomoći tako da fazane zadržimo u živicama i branjevinama, a to postizemo na način da sve slobodne prostore u lovištu zasijemo žitaricama, suncokretom, heljdom i drugim poljoprivrednim kulturama
- Navedene površine ne kosimo, niti žanjemo i na taj način formiramo jednogodišnje remize
- Potrebno je za oštrijih zima provoditi prihranu na zimskim hranilištima, da fazani lakše prezime i da ostanu u lovištu kojim gospodarimo
- Fazani koji dobro prezime početi će s parenjem na vrijeme, legla će im biti veća, a pilići otporniji

Hvala na pažnji

Program socijalnog uključivanja 2

2. Modul

AGRRA, Senad Salihović, mag.ing.agr.

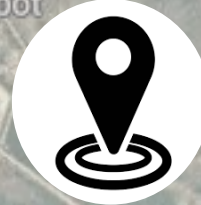
senad.salihovic@agrra.hr

Osnovne informacije

Razdoblje provedbe

- 03. travnja 2020. godine - 03. travnja 2022. godine

Područje provedbe

- Grad Benkovac

Ukupna vrijednost

- 1.155.802,00 HRK (100% bespovratna sredstva)